

QUICKSCAN UITBREIDING RWZI EDE

BUREAU VIRIDIS

Onderzoeksbureau voor natuur en landschap

**In opdracht van:
Waterschap Vallei & Eem**

QUICKSCAN UITBREIDING RWZI EDE

Februari 2010

J.M. van Gooswilligen
Th. de Jong

In opdracht van:
Waterschap Vallei & Eem

BUREAU VIRIDIS

Onderzoeksbureau voor natuur en landschap

Bureau Viridis B.V.
Godfried Bomansstraat 7
4103 WR Culemborg
Tel: 0345 544679
Mob : 0644642269
Fax : 0345 544661
Email: info@bureau-viridis.nl
www.bureau-viridis.nl
BTW-nummer: NL83222315.BO1
KvK-nummer: 11055787

Colofon

© Bureau Viridis, Culemborg

<i>Tekst en samenstelling:</i>	J.M. van Gooswilligen en Th. de Jong
<i>Foto's:</i>	J.M. van Gooswilligen en Th. de Jong (tenzij anders vermeld)
<i>Foto omslag:</i>	Uitbreidingslocatie RWZI Ede
<i>Inzet omslag:</i>	Bruine kikker
<i>In opdracht van:</i>	Waterschap Vallei & Eem
<i>Projectnummer:</i>	2010-02
<i>Rapportnummer:</i>	2010-08
<i>Wijze van citeren:</i>	Gooswilligen, J.M. van en Th. de Jong, 2010. Quick scan uitbreiding RWZI Ede. Ecologisch Adviesbureau Viridis, B.V., Culemborg.

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van de opdrachtgever zoals hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden vermenigvuldigd of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, druk, internet, fotokopie of andere wijze zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever, noch mag het zonder deze toestemming voor een ander doel gebruikt worden dan waarvoor het vervaardigd is.

Bureau Viridis is niet aansprakelijk voor vervolgschade, alsmede schade die voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van de werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Viridis. De opdrachtgever vrijwaart Bureau Viridis voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Bureau Viridis is lid van het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging.

Samenvatting

Het Waterschap Vallei en Eem is van plan de rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) in Ede uit te breiden. De geplande uitbreidingslocatie betreft een graslandperceel aan de oostkant van Ede. Het perceel wordt ingesloten door de Dwarsweg en de huidige bebouwing van de RWZI aan de oostzijde en door de A30 aan de westzijde.

Op 19-01-2010 is een veldbezoek gebracht aan het gebied waar de uitbreiding zal plaatsvinden. Aanvullend is er een archiefonderzoek uitgevoerd met betrekking tot het onderzoeksgebied. Uit dit onderzoek blijkt dat de uitbreidingslocatie mogelijk als jachtgebied wordt gebruikt door vijf vleermuissoorten. Daarnaast komen er mogelijk vogels tot broeden op het perceel of in de knotwilgenrij die op het perceel staat.

Voor de vleermuizen geldt dat de werkzaamheden doorgang kunnen vinden, omdat de functionaliteit van het jachtgebied van de vleermuizen niet in het geding komt. Er is namelijk in de directe omgeving voldoende kwalitatief vergelijkbaar jachtgebied aanwezig.

Omdat er mogelijk vogels tot broeden komen op de uitbreidingslocatie, wordt in hoofdstuk 6 een aantal mitigerende maatregelen voorgesteld.

Dit leidt tot de volgende conclusie:

- Voor het uitvoeren van de werkzaamheden met betrekking tot de uitbreiding van de RWZI is geen ontheffing van art. 75 vereist, mits de in hoofdstuk 6 beschreven mitigerende maatregelen uitgevoerd worden.

Verder dient tijdens de werkzaamheden de zorgplicht in acht te worden genomen.

Nb. Indien de maatregelen niet getroffen worden en er komen broedende vogels op het perceel voor dan dient een ontheffing van art. 75 van de Flora- en faunawet aangevraagd te worden.

INHOUD

1	Inleiding	2
1-1	Aanleiding en context	2
1-2	Doel	2
2	Wettelijke status en bescherming van de soorten	3
3	Gebiedsbeschrijving	4
4	Methode	6
4-1	Veldonderzoek	6
4-2	Archiefonderzoek	6
5	Resultaten en analyse	7
6	Mitigerende maatregelen	9
7	Ontheffingsaanvraag	10
8	Literatuur	11

1 INLEIDING

1-1 Aanleiding en context

De rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) van Ede is gelegen aan de westzijde van de gemeente en grenst aan de snelweg A30. Waterschap Vallei & Eem heeft het voornemen de RWZI uit te breiden.

Bij de uitvoering van de werkzaamheden ten bate van de uitbreiding worden mogelijk verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet met betrekking tot beschermde soorten overtreden. Mogelijk moet voor de uitvoering van de werkzaamheden een ontheffing van de Flora- en faunawet worden aangevraagd.

Bureau Viridis heeft in opdracht van het Waterschap Vallei & Eem op de geplande uitbreidingslocatie onderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van beschermde soorten of geschikte biotopen voor deze soorten.

1-2 Doel

De uitvoering van de plannen kunnen gevolgen hebben voor de ter plaatse voorkomende (beschermde) flora en fauna. Mogelijk worden daarbij verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet overtreden. Om goed voorbereid te zijn op een eventueel noodzakelijke ontheffingsaanvraag van de Flora- en faunawet wil Waterschap Vallei & Eem antwoord op de volgende vragen:

- Komen op het terrein beschermde soorten voor?
- Wat is het terreingebruik van de eventueel aanwezige beschermde soorten?
- Zijn in het terrein voor beschermde soorten geschikte biotopen aanwezig?
- Is het te verwachten dat een ontheffing van de Flora- en faunawet noodzakelijk is?

Figuur 1: de geplande uitbreidingslocatie.

2 WETTELIJKE BESCHERMING

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet is alleen (met uitzondering van de zorgplicht) van toepassing op de in de wet aangewezen beschermde soorten. Dit zijn alle van nature in Nederland voorkomende zoogdiersoorten (met uitzondering van bruine rat, zwarte rat en huismuis), alle soorten amfibieën en reptielen, bepaalde soorten vissen (met uitzondering van soorten van de Visserijwet 1963) en alle van nature op het Europese grondgebied van de lidstaten van de Europese Unie voorkomende vogelsoorten. Bovendien zijn een aantal planten- en diersoorten aangewezen als zijnde beschermde soorten. De Flora- en faunawet bevat een aantal verbodsbepalingen om er voor te zorgen dat de in het wild levende soorten zoveel mogelijk 'met rust gelaten' worden.

Op 21 februari 2005 is een Algemene Maatregel van Bestuur betreffende artikel 75 van de FF-wet van kracht geworden. Hierbij is onderscheid tussen de soorten aangebracht, waarbij de volgende tabellen worden onderscheiden:

Tabel 1 'Algemene soorten'

Voor deze soorten geldt dat voor ruimtelijke ingrepen een vrijstelling wordt verleend. Er hoeft geen ontheffing van Art. 75 van de FF-wet te worden aangevraagd. Wel is op de ingrepen de zorgplicht van toepassing. De zorgplichtbepaling houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht neemt voor de in het wild levende planten en dieren, evenals voor hun directe leefomgeving.

Tabel 2 'Overige soorten'

Voor deze soorten geldt dat bij ruimtelijke activiteiten geen ontheffing Art. 75 van de FF-wet hoeft te worden aangevraagd, mits de activiteiten worden uitgevoerd volgens een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Zolang een dergelijke gedragscode nog niet is geformuleerd zijn ruimtelijke activiteiten met betrekking tot deze soorten wel ontheffingsplichtig.

Tabel 3 'Bijzondere soorten'

Dit zijn soorten die vermeld staan in bijlagen van de Habitatrichtlijn, alle vogelsoorten en enkele op de Rode Lijsten vermelde soorten. Voor deze soorten geldt dat voor ruimtelijke ingrepen een ontheffing aangevraagd moet worden van Art. 75 van de FF-wet. Deze ontheffing zal getoetst worden aan drie criteria:

- Is er sprake van een in bij de wet genoemd belang
- Is er een alternatief, zo ja, dan geldt dat het alternatief uitgevoerd dient te worden. Zo nee, dan wordt de ingreep aan de wet getoetst.
- De geplande ingreep doet geen afbreuk aan de duurzame staat van instandhouding van de soort.

3 GEBIEDSBESCHRIJVING

Het onderzoeksgebied betreft een graslandperceel aan de oostkant van Ede. Het perceel wordt ingesloten door de Dwarsweg en de huidige bebouwing van de RWZI aan de oostzijde en door de A30 aan de westzijde. In het noorden loopt het perceel uit in een punt, aan de zuidzijde wordt het begrensd door de effluentsloot vanuit de waterzuivering. De westkant van het perceel wordt begrensd door een smalle sloot en het talud van de snelweg A30. Figuur 1 geeft een overzicht van het onderzoeksgebied.

Figuur 2: ligging van het onderzoeksgebied
 Grens van het onderzoeksgebied

Evenwijdig aan de dwarsweg staat een rij knotwilgen op het perceel waar de uitbreiding gepland is. Deze bomenrij bestaat uit ongeveer 15 bomen. De knotwilgen zijn nog relatief jong en bevatten geen holten. Ook de drie oudere wilgen in de zuidoosthoek van het perceel bevatten geen holten.

De vegetatie op het perceel is weinig gevarieerd en bestaat voornamelijk uit een dichte grasmat van gestreepte witbol. Plaatselijk zijn er in dit grasland ruigere plekken, hier groeit vooral jacobskruiskruid. Ook langs de knotwilgenrij is het grasland wat ruiger. Hier groeit gewone braam en grote brandnetel. Op de vochtigere plaatsen in het grasland groeien enkele pollen pitrus en gele lis.

De oevers van de sloot langs de dwarsweg zijn begroeit met lisdodde, liesgras en rietgras. De oevers van de sloot aan de westkant van het perceel zijn voornamelijk begroeit met rietgras en liesgras. De sloten aan weerszijden van het perceel zijn smal en ondiep. De maximumbreedte bedraagt ongeveer 1 meter en de maximumdiepte ongeveer 10 centimeter. In de zomer vallen deze sloten waarschijnlijk droog en overgroeien ze met liesgras en rietgras. De foto's op de volgende pagina geven een indruk van het onderzoeksgebied.

Figuur 3: knotwilgenrij langs de Dwarsweg.

Figuur 4: knotwilgen bij de noordpunt van het perceel.

Figuur 5: de zuidkant van het perceel.

4 METHODE

4-1 Veldonderzoek

Om de huidige situatie op de uitbreidinglocatie in beeld te brengen, is er een veldbezoek uitgevoerd. Hierbij is gekeken of er beschermde soorten op de uitbreidingslocatie voorkomen.

Quickscan

Planten en dieren worden normaliter op een aantal momenten in het jaar onderzocht. Veel soorten, waaronder dagvlinders, libellen, sprinkhanen zijn fysiek niet steeds als imago aanwezig waardoor ze niet het hele jaar door onderzocht kunnen worden. Kleine zoogdieren zijn door de winterse omstandigheden in aantal gedecimeerd zodat vangstresultaten in het voorjaar geen goed beeld van de aanwezige soorten en aantallen geven. In het voorjaar hebben vleermuizen hun winterverblijven verlaten, maar hebben nog geen zomerkolonies gevormd. Indien een dergelijk uitgebreid onderzoek niet mogelijk is wordt gewoonlijk volstaan met een quickscan.

Gezien de tijdseisen die aan het onderzoek worden gesteld is ook in onderhavig onderzoek een quickscan uitgevoerd. Hierbij is op basis van geografische ligging, terreingesteldheid en expert judgement beoordeeld of er in het plangebied (mogelijk) beschermde soorten voorkomen.

Voor het complementeren van de quickscan is er een veldbezoek gebracht.

Tijdens het terreinbezoek zijn de volgende elementen onderzocht:

- aanwezige beschermde of bedreigde soorten,
- biotooptypen,
- natuurlijke elementen,
- mogelijke verblijfplaatsen van beschermde soorten.

Het veldbezoek heeft plaatsgevonden op 19-01-2010. Tijdens dit onderzoek is er onderzocht of er beschermde plant- of diersoorten op het perceel voorkomen.

4-2 Archiefonderzoek

De websites natuurloket.nl en waarneming.nl zijn gebruikt bij het archiefonderzoek. Op deze websites kunnen gegevens met betrekking tot de verspreiding van flora en fauna worden opgevraagd. Natuurloket.nl geeft een globaal overzicht van de in het betreffende kilometershok aangetroffen (beschermde) soorten. Waarneming.nl geeft de gegevens zeer exact (tot op enkele meters) weer.

Verder is het archief van Bureau Viridis geraadpleegd. In de loop van de jaren heeft Bureau Viridis een groot digitaal archief met flora- en faunagegevens opgebouwd. De gegevens kunnen middels een GIS zeer nauwkeurig worden opgevraagd.

5 RESULTATEN EN ANALYSE

Amfibieën en Reptielen

Tijdens het onderzoek zijn geen amfibieën of reptielen aangetroffen. Geschikte leefgebieden voor streng beschermde amfibieën of reptielen ontbreken op de uitbreidingslocatie. De sloten blijven gehandhaafd zoals in de huidige situatie.

- Voor amfibieën en reptielen zijn geen negatieve effecten als gevolg van de uitbreiding te verwachten.

Dagvlinders en Libellen

Tijdens het onderzoek zijn geen beschermde dagvlinders of libellen aangetroffen. Gezien de terreingesteldheid kan gesteld worden dat geschikte leefgebieden voor streng beschermde dagvlinders of libellen ontbreken.

- Voor de groep beschermde dagvlinders en libellen zijn geen negatieve effecten als gevolg van de uitbreiding van de RWZI te verwachten.

Vaatplanten

In het onderzoeksgebied zijn geen beschermde vaatplanten aangetroffen. Geschikte groeiplaatsen voor beschermde vaatplanten ontbreken in het onderzoeksgebied geheel.

- Er zijn voor beschermde planten geen negatieve effecten te verwachten.

Vissen

De werkzaamheden voor de uitbreiding heeft niet plaats in het watermilieu.

- Dit betekent dat er als gevolg van de uitbreiding van de RZI geen negatieve effecten voor vissen te verwachten zijn.

Vogels

Het valt niet uit te sluiten dat het perceel in het broedseizoen (15 maart tot 15 juli) gebruikt door broedende weidevogels. Ook in de knotwilgen komen mogelijk vogels tot broeden. Alle inheemse vogels zijn tijdens de broedtijd strikt beschermd.

- De uitbreiding van de RWZI heeft, mits er een aantal mitigerende maatregelen getroffen worden, geen negatief effect op vogels. In hoofdstuk 6 worden deze uitgeschreven.

Zoogdieren

Er zijn geen zoogdieren uit de tabellen 2 of 3 van de Flora- en faunawet aangetroffen tijdens het veldonderzoek. Het natuurloket maakt echter melding van 5 zoogdiersoorten uit de tabellen 2 of 3 van de Flora- en faunawet. Deze vijf soorten staan tevens vermeld in Bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn. Gezien geografische ligging en terreingesteldheid betekent dit dat het vijf vleermuissoorten betreft. Bij de beoordeling van deze melding moet bedacht worden dat het < 0,5 % van het kilometerhok waarin de waarneming is verricht, beslaat.

Op het perceel zijn geen geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen aanwezig. De aanwezige knotwilgen zijn relatief jong en bevatten geen geschikte holtes of scheuren om als verblijfplaats voor vleermuizen te dienen. Dit betekent dat er geen vaste verblijfplaatsen voor vleermuizen aanwezig zijn en dat houdt in dat de door het natuurloket vermelde vleermuizen elders in het kilometerhok zijn aangetroffen of dat het om jagende vleermuizen handelt.

In het eerste geval heeft de uitbreiding dus geen effect op de vleermuizen. Indien het jagende vleermuizen betreft kan gesteld worden, dat gezien de landschapsopbouw in de omgeving van de uitbreidingslocatie, er geen sprake van is van aantasting van de functionaliteit van het leefgebied. Op zeer veel plaatsen in de directe omgeving van de uitbreidingslocatie is voldoende kwalitatief vergelijkbaar jachtgebied aanwezig.

- De uitbreiding van de RWZI heeft geen negatief effect op vleermuizen.

6 MITIGERENDE MAATREGELEN

Mogelijk komen op het uitbreidingsterrein en in de knotwilgenrij vogels tot broeden. Het is nog onduidelijk of de op het perceel aanwezige knotwilgen gekapt zullen worden ten behoeve van de werkzaamheden. Alle vogels zijn tijdens de broedtijd strikt beschermd. Daarom dienen de volgende mitigerende maatregelen getroffen te worden:

- De werkzaamheden worden buiten de broedtijd, 15 maart – 15 juli, uitgevoerd. Indien vogels voor of na deze tijd op het perceel tot broeden komen dienen de werkzaamheden gestaakt te worden totdat de jonge vogels het perceel verlaten hebben.
- Indien de werkzaamheden in de broedtijd aanvangen dient het perceel door een medewerker van Bureau Viridis op de aanwezigheid van broedvogels gecontroleerd te worden. Indien broedende vogels worden aangetroffen dienen de werkzaamheden opgeschort te worden totdat de jonge vogels het perceel verlaten hebben.
- Om te voorkomen dat vogels op het perceel tot broeden komen kan voor 15 maart het terrein voor broedvogels ongeschikt gemaakt worden door het kort te maaien en vervolgens te frezen.
- Indien de knotwilgen gekapt moeten worden dient dit buiten de broedtijd te geschieden, tenzij door een medewerker van Bureau Viridis na een veldcontrole is vastgesteld dat er geen broedende vogels aanwezig zijn.

7 ONTHEFFINGSAANVRAAG

Op de uitbreidingslocatie van de RWZI Ede zijn zeer waarschijnlijk geen streng beschermde plant- of diersoorten uit de tabellen 2 of 3 van de Flora- en faunawet aanwezig. Hierdoor worden bij de werkzaamheden voor de uitbreiding geen verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet overtreden.

Mogelijk komen op de uitbreidingslocatie wel vogels tot broeden. Om te voorkomen dat bij de werkzaamheden voor de uitbreiding verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet met betrekking tot vogels worden overtreden, is het noodzakelijk dat een aantal mitigerende maatregelen worden getroffen (hoofdstuk 6).

- Voor het uitvoeren van de werkzaamheden met betrekking tot de uitbreiding van de RWZI is geen ontheffing van art. 75 vereist, mits de in hoofdstuk 6 beschreven mitigerende maatregelen uitgevoerd worden.

Wel dient tijdens de werkzaamheden de zorgplicht in acht te worden genomen. De zorgplichtbepaling wordt in de Flora- en faunawet beschreven als de plicht dat een ieder voldoende zorg in acht neemt voor de in het wild levende planten en dieren, evenals voor hun directe leefomgeving.

Nb. Indien de maatregelen niet getroffen worden en er komen broedende vogels op het perceel voor dan dient een ontheffing van art. 75 van de Flora- en faunawet aangevraagd te worden.

8 LITERATUUR

- Bos, F. , M. Wasscher & W. Reinboud, 2007,
Veldgids Libellen. Stichting Uitgeverij KNNV, Utrecht.
- Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I Wynhoff, De Vlinderstichting,
2006.
De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming. Nederlandse
Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij en
European Invertebrate Survey – Nederland. Leiden.
- Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992.
Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Uitgeverij KNNV, Utrecht.
- Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie), 2009.
De amfibieën en reptielen van Nederland. – Nederlandse Fauna 9. Nationaal
Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey –
Nederland, Leiden.
- Dijk, S.D. van en Th. de Jong, 2009. Quick scan MRC Aardenburg te Rhenen.
Ecologisch Adviesbureau Viridis, B.V., Culemborg.